

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Comercianți amnistiați

Uniunea Comercianților după cum am anunțat, pornise acțiune, ca să fie amnistiați și și comercianții, cari au fost condamnați sau sunt dați în judecată pe baza legei speculei ori alte dispoziții de contravenție. În cercurile inițiate se svonește, că și comercianții vor fi amnistiați în urma intervențiilor făcute. Știrea a produs satisfacție în cercurile comercianților,

Banca

Simion Krausz din Budapesta lichidează

Piața financiară are o nouă senzație de înregistrat: lichidarea băncii Simion Krausz din Budapesta. Banca în ultimul timp s'a angajat prea mult pe piețele din Ungaria și streinătate, încât nu a mai putut ține piept greutăților ce a întâmpinat și astfel este nevoită să lichideze.

Greva dela fabrica Bohn din Jimbolea

Lucrătorii dela fabrica de cărămizi și țigle „Bohn” din Jimbolea, au intrat în grevă. Peste 1000 lucrători au încetat lucru. Conflictul s'a iscat în urma legeri repaosului duminical, care reglementează timpul de muncă la opt ore pe zi în genere, făcând câteva excepții. Lucrătorii au pretins, ca să li-se avanseze mai departe și pe opt ore salarul avut pentru zece și jumătate ore de lucru, dar direcțiunea fabricii a refuzat să accepte această pretențiune. Tratatii-vele întreprinse pentru încheierea unui acord, sunt în curs.

Traficul de tranzit al României cu țările vecine

Ziarul „Ardealul Economic” a anunțat la timp convenția feroviară, care s'a încheiat între România și Polonia și în fine și între Cehoslovacia pentru înlesnirea comunicației dintre aceste țări prin Bucovina. La Ministerul de Comunicații s'au pornit noi tratative în legătură cu convenția încheiată. Tratatii-vele s'au întreprins pentru soluționarea amănuntelor precizate în convenția încheiată în urma căreia pentru România se deschid liniile dela Zalescik, Ștefănești și Ghica-Vodă, Vișeu, Maramureș.

Comisia Specială nu s'a desființat în realitate

Ministerul de Industrie și Comerț are atribuțiile comisiei până la votarea codului comercial

Factorii economici au luat la cunoștință cu satisfacție, că guvernul a desființat Comisia Specială, care funcționa în sânul Ministerului de Comerț și care

**era o adevărată stavilă
în calea dezvoltării in-
dustriei și comerțului**

din întreaga țară.

În „Monitorul Oficial” din 26 Aprilie însă cu cea mai mare surpriză s'a citit, că

**toate atribuțiile Comi-
sei Speciale, până la
votarea noului cod co-
mercial le va avea di-
rectorul general**

al Ministerului de Industrie și Comerț.

Desființare în consecință nu are nici o importanță pentru noile teritorii.

**Zgarda s'a schimbat,
dar câinele a rămas**

În acest caz, invocând proverbul vechiu. Prin urmare în viitor nu Comisia Specială, ci Direcțiunea Generală va stănjeni dezvoltarea industriei și comerțului în noile teritorii.

În fine deci suntem curioși, să vedem, că ce dispoziții de aplicare sa va lua în urma noii schimbări.

Százhuszonötmillió aranyárka kölcsönt folyósít Német- ország Romániának?

A kölcsön effektuálásával egyidejűleg a két állam között fontos gazdasági tárgyalások kezdődnek

A gazdasági krízis közepette szenzációként hat az a Berlinből érkező jelentés, amely arról számol be, hogy a román kormány elfogadta a német Birodalmi Hitelbanknak egy 125 millió aranyárka kölcsönre vonatkozó ajánlatát. A tárgyalások már hosszabb idő óta folyamatban vannak és az egyetlen áthidalandó pont még a kölcsön határidejének megállapítása körül van. A kölcsön főképpen vasúti anyagban, gépekben és mezőgazdasági eszközökben lesz folyósítva 15 évre szóló visszafizetési kötelezettséggel.

A kölcsön létrejötte után a két állam kormánya között fontos gazdasági tárgyalások kezdődnek a gazdasági együttműködés biztosítása céljából. A német-román kereskedelmi és iparkamarát rövidesen felállítják és ezek a kamarák az egyes gazdaságilag fontosabb városokban fiókokat állítanak fel, vagy pedig a meglévő kamarákat egészítik ki német szakosztállyal.

Antrepenorii și furnizorii incorecți pe liste negre

O firmă incorectă anunțată

Guvernul a luat dispoziții, ca în fiecare oraș să se țină în evidență toți

**furnizorii și antrepenorii,
cari au săvârșit vre-o in-
corectitudine**

cu ocaria livrărilor sau licitațiilor.

Primăriile și instituțiile sunt obligate să comunice guvernului

lui numele antrepenorilor și furnizorilor incorecți, urmând a se publica.

În legătură cu noile dispoziții guvernul a anunțat, că

**firma N. Ionescu din
Brăila a procedat inco-
rect la o licitație**

și astfel este exclusă dela toate licitațiile publice din țară.

Amneztiát kapnak a kereskedők

Megirtuk, hogy az Erdélyi Kereskedők Szövetsége akciót indított, hogy azokat a kereskedőket is részesítsék amneztiában, akik ellen az uzsortörvény, vagy más kihágás miatt, eljárás van folyamatban. Amint értesülünk az amneztiatörvényen kívül, a király kegyelmi uton rendelettel fogja amneztiában részesíteni a kereskedőket is. A kormány ezen lépése általános megnyugvást keltezt a kereskedők körében.

Likvidál a budapesti Krausz Simon bankháza

A budapesti pénzpiac nagy eseménye Krausz Simon bankházának likvidálása. A nagymultu bankvezér az utóbbi időben nagyobb szabású részvényangazsmánokat vállalt a budapesti és külföldi tőzsdéken, ami nagy veszteséget okozott számára. A bank felszámolása előreláthatólag simán fog megtörténni.

Ezer munkás sztrájkol a Bohn-féle téglagyár- ban.

A zombolyai Bohn-féle téglagyár és cserépgyár munkásai a napokban sztrájkba léptek. Több mint ezer munkás szüntette be a munkát. A konfliktusra a nyolcórás munkaidőről szóló törvény adott alkalmat, amelyben a munkások követelték, hogy az eddigi bérek fenntartása mellett a fiz és félórás munkaidő helyett az igazgatóság léptesse életbe a nyolcórás munkaidőt. A gyár igazgatóság a gazdasági viszonyokra való hivatkozással nem teljesítette a munkások követeléseit. Az egyezkedő tárgyalások folyamatban vannak,

A temesvári textilke- reskedők védekeznek a rosszhiszemű adósok ellen

A temesvári Kereskedők Egyesületének textilszektora a napokban ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a hitelélet biztosítása céljából központot állítanak fel, amelynek minden kereskedő bejelenti azokat az adósokat, akik nem teljesítik fizetési kötelezettségeiket és peres eljárást tettek ellenük folyamatba.

SĂPTĂMÂNA

U. G. I. R. și-a convocat adunarea generală jubiliară pe ziua de 12 I. c. în București.

Direcțiunea regională U. G. I. R. din Cluj, va fi reprezentată la adunarea generală din București prin dnii Dr. M. Farkas, președinte și Dr. Al. Bősörmenyi, secretar general, împreună cu alți membri.

Fabricanții îi dau mare importanță adunării, la care vor participa mai mulți membri de ai guvernului.

Banca de Credit Român, a cumpărat edificul dlui Solomon Baruch din Timișoara, Str. Pr. Eugen, unde voiește, ca să-și instaleze filiala.

Director al filialei timișorene, după cum suntem informați, va fi dl. Adam Klotz, care este unul dintre cei mai buni conșcători ai pieței financiare din Timișoara.

Camera de Industrie și Comerț din Cluj, a anunțat întreprinderile, cari au între salarii femei și bărbați, să avizeze toate inconveniențele legii, în care se prevede protejarea minorilor și femeilor.

Camera intenționează să intervină în chestiile inconveniente, cari i-se semnalează.

Magazinul de fierărie Frații Bartha din Arad după o existență de 30 de ani, acuma lichidează.

Proprietarii vând toate mărfurile, ce au în depozit.

Lichidarea s'a hotărât din cauza gravelor sarcini publice insuportabile și deconiunțurii.

Eugen Stern, comerciant de coloniale și textile în Ineu, cu toate că are un depozit frumos asortat, a cerut brusc să fie declarat în stare de faliment, închizându-și magazinul.

Acțiunea de faliment este în curs.

În Arad s'a constituit comisia de faliment a Băncilor Unite, sub conducerea dlui Dr. Ion Costa, cu următorii membri: d. Dr. Silviu Moldovan, președinte de tribunal penzionați; Dr. Al. Racș și Dr. Emerich Zubor, avocați; membri supleanți: d. Dr. Emil Neliciu, Dr. Iuliu Borneas, avocați; Dr. Ion Brozda, medic și Ion Moscu.

Comisia își va alege președinte în proxima ședință.

Uzinele „Aragonit” și-au convocat adunarea generală în localul Casei Agrare de Economii din Târgul-Mureș.

Direcțiunea va prezenta la adunare gestiunea anului trecut și raporturile.

Banca Națională a primit autorizație să imprimeze monede de câte 5, 10 și 20 lei, în urma legii stabilizării.

Direcțiunea Băncii Naționale a și publicat concurs de licitație pentru lucrările necesare și astfel se speră că nouele monede vor ajunge în circulație în scurt timp.

Germania acordă României un împrumut de 125 milioane mărci de aur?

In legătură cu tratativele de împrumut se vor porni importante tratative economice între cele două guverne

În grava criză economică, în care ne sbatem, o mare senzație ne pare stirea, care ne anunță din Berlin, că guvernul român ar fi acceptat oferta germană, în care

ni-se oferea un împrumut de 125 milioane mărci de aur.

Tratativele sunt în curs mai de mult timp, dar nu s'a stabilit încă durata împrumutului.

Împrumutul se va avansa în **material de căi ferate și mașini agricole**

achitabil în decurs de 15 ani.

Între cele două guverne se vor porni importanțele tratative economice, după perfectuarea împrumutului.

În scurt timp se va înființa și

o camera româno-germană de industrie și comerț

cu filiale în diferite orașe mai importante din punct de vedere economic, ori se vor înființa și secții germane la camerele de industrie și comerț din România.

Fekete listára kerülnek az inkorrekt szállítók és vállalkozók.

A kormány legújabb rendelkezése szerint a jövőben minden városban és megyében pontos evidenciát, úgynevezett fekete listát kell vezetni azokról a cégekről, amelyek valamilyen közcélú árlejtsé, szállítás, vagy vállalkozás alkalmával inkorrekttséget követnek el. A városok és községek kötelesek ezeknek a vállalkozóknak a neveit a miniszterium-

malközölni, amely az összes többi városokat és megyéket értesítik.

A rendelettel egyidejűleg megérkezett a belügyminisztérium első értesítése is a városokhoz és a megyékhez, amely szerint N. Ionescu brailai cég valamelyik városi árlejtséen inkorrektül viselkedett és ezért őt az egész ország területén nyilvános árlejtsék részvételéből kizárták.

Oradea cere întreprizite și direcțiune regională CFR.

Industria și comerțul din Orada achită în taxe vamale peste 400 milionane anual

Camera de Industrie și Comerț din Oradea-Mare, în adunare, care a avut loc zilele acestea, a cerut să se reînființeze direcțiunea regională CFR și să se autorizeze înființarea întreprizitelor vamale în Oradea.

Dl. Dr. Aurel Lazar a anunțat că a urmat tratative în aceste chestii cu dnii miniștri Madgearu și Popovici, cari

s'au declarat pentru autorizarea concesiunii,

care se cere pentru Oradea.

Adunarea a ales și o comisie pentru pregătirea lucrărilor necesare înființării întreprizitelor.

În chestia reînființării direcțiunii regionale

a rămas să se facă numai cartizuirii pentru cei 230 funcționari

necesari acestei direcțiunii, urmând să fie invitat dl. director Hossu pentru studiarea reînființării direcțiunii în Oradea.

Întreprinderile societății forestiere din Lomas continuă să fie dirijate de direcțiunea din Arad

În numărul din 21 Aprilie a. c. al ziarului nostru am anunțat

fuziunea societății forestiere din Vatea Jiului cu cea din Lomas

semnalând, că în viitor, întreprinderile societăților fuzionate vor fi conduse de două direcțiuni.

În ultimul timp suntem anunțați, că

fuziunea nu s'a realizat și astfel întreprinderile societății forestiere din Lomas continuă să fie conduse de către direcțiunea din Arad

fără nici o schimbare.

În legătură cu aceste lămuriri anunțăm, că în ziar am comentat tratativele de fuziune, cari însă, după cum se constată, nu au avut succesul dorit.

S'a suspendat falimentul firmei Krausz et Comp. din Timișoara

A treia desbatere în falimentul a fabricii de piele Krausz et Comp. din Timișoara a fost ținută în 4 Mai. De oarece creditorii au declarat că s'a ajuns la o înțelegere cu proprietarii fabricii, acțiunea de faliment a fost suspendată.

A H E T

A Româniilor Gyáripárosok Országos Szövetsége e hó 12-én tartja meg Bukarestben jubilaris közgyűlését. A közgyűlésen a kolozsvári igazgatóság képviselőjében dr. Farkas Mózes elnökön kívül dr. Bősörmenyi Sándor főtitkár és a szövetségnek több tagja vesz részt. A gyáripárosok a közgyűlésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak, amennyiben azon a kormány több tagja is részt fog venni.

A Banca de Credit Român Temesváron felállítandó fiókja részére megvásárolta Baruch Salamon tulajdonát képező Temesvár, Jenő Herceg téri házáat. Amint értesülünk, a Banca de Credit Român temesvári fióktézetének vezető igazgatója Klotz Ádám lesz, aki egyik legszakavatottabb ismerője a temesvári pénzüpiacnak.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamaru felkérve azokat az ipari és kereskedelmi vállalkozókat, amelyek fiatalok munkásokat és nőket foglalkoztatnak, hogy a kiskorúak és női munkások munkaidőjének védelméről szóló törvény alkalmazásából tapasztalt hátrányokat közöljék a Kamarával, melynek vezetősége a sérelmes intézkedések megszüntetése érdekében intervenálni óhajt a kormánynál.

A harminc év óta fennálló Bartha Testvérek aradi vaskereskedő cég likvidál. Az üzlet áruraktárát a cégtulajdonosok kiárusítják. A likvidációt az elviselhetetlen adóterhek és dekonjunkturális állapotok miatt határozták el.

Stern Jenő borosjenői fűszer és textiláru kereskedő, akinek jól felszerelt áruraktára volt, meglepetésszerűen csődöt kért maga ellen és bezárta üzletét. A csőd eljárás folyamatban van.

Az „Aragonit” Művek Rt. igazgatósága május 15-én délután 11 órakor a marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár Rt. helyiségében tartja meg évi rendes közgyűlését. A közgyűlésen az igazgatóság előterjeszti a zárszámadásokat az 1928. üzletéről.

A stabilizációs törvény értelmében a Nemzeti Bank felhatalmazást nyert őt, tíz és husz-ezer lejes címletű bankjegyek kibocsátására. A Nemzeti Bank igazgatósága már pályázatot hirdetett a bankjegyek művészi kivitelére és egy-két hónapon belül a bankjegyek már el is készülnek.

Az aradi törvényszéken Costa János dr. cégbíró vezetése alatt a napokban alakult meg az Aradi Egyesült Bank csődválasztmánya. A csődválasztmány tagjai Moldovan Silviu dr. ny. törvényszéki elnök, dr. Racș Sándor és dr. Zubor Imre aradi ügyvédek lettek. Póttagok: Veliciu Emil dr., Borneas Gyula dr. ügyvédek, Brozda János dr. orvos és Moscu János. A csődválasztmány legközelebbi ülésén fogja megválasztani az elnököt.

Nem adott utasítást a kormány banktörvénytervezet alkotására

A bankügyletekkel összefüggő kérdések az őszszel parlament elé kerülő új kereskedelmi törvényben rendeztetnek — Egyelőre csak a jelzálog-hitelintézetekről szóló törvényjavaslat készül — Gyárfás Elemér szenátornak, az Erdélyi Bankszindikátus elnökének nyilatkozata

A romániai pénzpiacon hónapok óta kísért az új banktörvény terve. Erről a készülő banktörvénytervezetről nemcsak a napisajtó, hanem különböző gazdasági szaklapok is tudósításokat közöltek, amelyek igen gyakran ellentétesek voltak. Az „Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság” ebben a nagyfontosságú kérdésben az Erdélyi Bankszindikátus elnökéhez, Gyárfás Elemér szenátorhoz fordult felvilágosításért, aki a hozzáintézett kérdéseinkre a következőkben ismertette a banktörvénytervezet ügyét:

Pillanatnyilag, — mondotta Gyárfás szenátor ur, — a banktörvénytervezet kérdése úgy áll, hogy az illetékesek, megítélésük szerint, jelentősebb része magáévá tenni látszik azt az álláspontot, melyet eddig én képviseltem a legteljesebb határozottsággal, hogy

a banktörvény nem alkotható meg mindaddig, míg a kereskedelmi törvény egységesítése meg nem történik.

Ennek az álláspontnak a helyességét nemcsak a gyakorlati bankemberek, hanem maguk a kereskedelmi jogászok is belátják. A banktörvénynek ugyanis szabályoznia kell a bankügyletekkel foglalkozó különböző vállalatokat is, ez azonban nem történhetik meg rendszeresen és az egész vonalon keresztül-vitt következetességgel mindaddig, míg az ország egyes részeiben eltérő kereskedelmi törvények vannak érvényben és azok különböző típusu jogi személyeket kreálnak, melyek valamennyien foglalkoznak bankügyletekkel, viszont ugyancsak eltérő rendelkezések vannak az egyes kereskedelmi társaságok vezetőinek felelőssége és ügykezelése tekintetében is.

Az új egységes kereskedelmi törvény előkészítés előtt áll és értesülésem szerint

őszre már a parlament elé is kerül.

Éppen ezért úgy az *Asociațiune Băncilor Române* igazgatósági tagjai többségének is az a véleményük, hogy meg kell várunk az új kereskedelmi törvényt. Ennek keretében, esetleg egészében, de mindenesetre jelentős részben

szabályozást nyerhetnek mindazok a kérdések, amelyek kívánatosak tennék az új banktörvény megalkotására.

Véleményem szerint csak abban az esetben, ha kereskedelmi törvény az összes bankrendelkezéseket nem ölelhetné fel, kell majd kezdeményező lépéseket tenni egy külön banktörvény megalkotására. Lényegében ezt a megbízatást nyerte az a háromtagú bizottság, amelyet az *Asociațiune Băncilor Ro-*

máne (Országos Bankszövetség) igazgatósága április 11-én tartott ülésén, *Manoilescu* volt pénzügyminiszter, *Oromulu* volt bankkormányzó és *Alexandru Ștefănescu*, a Banca Națională volt igazgatója személyében delegált a banktörvény kérdésének tanulmányozására.

Tudtommal a kormány részéről

nem történtek előkészítő lépések egy banktörvény javaslatra vonatkozólag. A kormány most csak a *jelzáloghitelintézetek* kérdésének szabályozásáról szóló törvényjavaslaton dolgozik, melynek előzetes tervezete már el is készült, de a minisztertanácson még nem ment át.

Nagyarányu gazdasági pangásról számol be első negyedévi külkereskedelmi mérlegünk.

Ugy a behozatal, mint a kivitel közel két milliárddal csökkent.

A központi vámhivatal a napokban tette közzé az 1929. év első negyedének külkereskedelmi forgalmáról szóló kimutatását. A kimutatás számadatai az ország legnagyobb gazdasági pangásáról számol be, amennyiben az 1928. év első negyed-

nek adataival összehasonlítva az eredmény úgy a behozatalnál, mint a kivitelnél közel kétmilliárdos csökkenést mutat.

A statisztika főbb adatait az alábbiakban közöljük, összehasonlítva az 1928. évi adatokkal.

	Behozatal		Kivitel		Egyenleg	
	1828—1929		1928—1929		1928—1929	
	m i l l i ó k b a n					
Január	2.564	2.377	1.627	1.715	936	662
Február	2.520	1.663	1.645	1.007	875	655
Március	3.119	2.307	2.821	1.471	2.109	837
Összesen:	8.203	6.347	6.093	4.193	2.109	2.154

Eszerint a folyó évi behozatal az első negyedévben 1856 millió lejjel, kivitelünk pedig 1900 millió lejjel csökkent az 1928. év első negyedéhez viszonyítva.

Sporirea taxei scontului nu poate provoca îngrijoare

Cursul efectelor nu s'a schimbat

Banca Națională, după cum am anunțat, a sporit taxa scontului cu două la sută și taxa lombardului tot așa. Măsura a provocat nedumerire și chiar îngrijorare, în unele cercuri politice financiare.

Ingrijorarea este însă, de prisos. Măsura Băncii Naționale corespunde unei serioase nevoi ale economiei naționale și este menită să consolideze operația stabilizării.

Stabilizarea monetară în afară de marile avantagii pe care le oferă, prin introducerea unei baze sigure de calcul în toate operațiile comerciale, prin evitarea riscului valutar și prin asigurarea echilibrului bugetar,

produce, în genere și un aflux de capital străin.

Așa s'a întâmplat în Austria, în Ungaria, Belgia, Polonia, Italia și în alte țări unde operația stabilizării a fost înfaptuită.

La noi s'a întâmplat un fapt paradoxal. În loc ca statornicia leului să provoace o asemenea mișcare a capitalului străin,

a făcut ca băncile să înceapă să-și achite creditele din străinătate, fără să țină seama că prin aceasta stânjenesc una din urmările binefăcătoare ale stabilizării,

pe care o pun în primejdie, printr'un export sistematic de devize aur.

Operația băncilor e simplă și foarte avantajoasă din punctul lor de vedere. Atunci când Banca Națională le pune la

dispoziție capitalul de care au nevoie, printr'un scont de 6 la sută, ar fi o măsură de proastă administrație, — să obțină credite din străinătate cu o dobândă de nouă și zece la sută. Băncile n'au făcut uz de oferte de credit ce le-au primit. Mai mult, au început să restituie în străinătate și pe acelea pe cari le aveau înainte, provocând astfel o mișcare contrarie celei normale, adică un export mare de devize.

Sporirea scontului mai are încă o explicație. Dela o vreme dobânzile curente aproape în toate țările din lume, au crescut în mod simțitor. Reîntoarcerea aurului împrumutul Europei, în America

a determinat instituttele de emisiune ale vechiului continent să-și sporească scontul.

Numai România a fixat cifra stabilită imediat după război. În asemenea condițiuni, ne-am trezit la un moment dat că scontul din țara noastră să fie mai mic decât acela din țările de unde noi căutam să obținem credite.

După cum se vede, măsura Băncii Naționale, departe de a provoca nedumerire și îngrijorare, trebuie să aibe aprobarea tuturor. Ea corespunde unui mare interes al economiei naționale.

Măsura n'a provocat îngrijorări serioase.

Cursurile valorilor noastre mobiliare s'au menținut, săptămâna aceasta, la bursă.

S'au făcut tranzacțiuni numeroase. E îmbucurător faptul că s'au găsit cumpărători cari să fie piept avalanșei de vânzări din ultimile săptămâni.

Rămâne de văzut cât timp se va putea ține piept, în condițiunile actuale, atacurilor baiste. Prăbușirea cursurilor la bursă a avut darul să provoace o „intervențiune” a forurilor competente. Se fac anchete și, bine înțeles, se vor mai dicta sancțiuni.

Pentru ce anchete? Spre a se constata că se joacă în gol?

Și ce sancțiuni se pot lua contra unui individ care vrea să vândă în gol sau sub curs? Deci: numai o bursă pe termen poate menține cursurile la adevărata lor valoare.

Cu o bursă pe termen se creiază o categorie de jucători la hausse care pot ține cu țarie piept baissistilor. Liberi sunt baissistii să vândă în gol sau sub curs.

Ei știu însă, atunci, că au a se teme de o sancțiune cu mult mai eficace decât sancțiunile forurilor noastre competente: riscul de a-și pierde întreaga avere, în ziua lichidării, care numai poate fi amânata după plac și anumite complezențe.

BEREA „URSUS” este excelentă
AZ „URSUS” sör a legjobb

A szomszéd államokkal való tranzit forgalom.

Megirtuk, hogy Románia és Csehszlovákia között egy nagyfontosságú vasúti egyezmény jött létre, amelynek célja az Erdély—bukovinai közvetlen vasúti vonal megteremtése Csehszlovákián, valamint Lengyelországon keresztülfutó vonalaknak bekapcsolása által. A közlekedési miniszteriumban a román, lengyel és csehszlovák vasutak kiküldöttjeinek részvételével a tranzitegyezmény nyel kapcsolatban újabb tárgyalások kezdődtek, a tranzitforgalom részleteinek szabályozására. Az egyezmény következtében a lengyel *zalesciki* és *stepanesti* vasútvonal, továbbá a *Chica-Uoda*, *Felsőisó-völgy* és *Máramarossziget* vasútvonalak rövidesen megnyílnak a román forgalom számára.

A munkaszerződések-ről szóló új törvény,

mely a tanonctartási jogot, a tanoncszerződések megkötésének módjait, az ipari és kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők és a munkaadók közötti jogviszonyokat, a felmondási időt, a kötelező szabadságidőket stb. szabályozza s amely most lépett életbe és minden kereskedőt, iparost, kereskedelmi és ipari vállalatot közelről érdekel, megjelent pontos magyar fordításban és megrendelhető 100 lei előzetes beküldése ellenében *Dr. Papp János* kereskedelmi és iparkamarai főtisztárnál, Oradea (Nagyvárad).

Tizenöt százalékos osztalékot fizet a Renner börgyár

A kolozsvári *Renner Testvérek és Társai Rt.* múlt évi mérlegéről beszámoltunk lapunk legutóbbi számában. A Renner börgyár, amely az iparvállalatoknak nyújtott kedvezményekben legmesszebbmenőleg részesül, 1928. évi mérlegében jelentős visszaesést mutat. Az 1927. évi tiszta nyereség több mint 14 millió lej volt, míg az 1928. évi mérlegben a nyereség alig 8 millió lejre csökkent.

A gyárvállalat a napokban tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen az előző évi 30 százalékos osztalékkal szemben, a redukált üzleti eredménynek megfelelően, 15 százalékos (részvényenként 15 lej) osztalék fizetését határozták el. A gyenge osztalék-eredmény a részvényesek körében kellemtelen meglepetést keltett.

Comercianții de textile contra debitorilor de reacredință

Organizația comercianților de textile din Uniunea Comercianților dela Timișoara, a avut zilele aceste o adunare, în care a hotărât să înființeze un birou central, la care fiecare comerciant să-și anunțe debitorii de reacredință, cari nu-și satisfac punctuos obligațiile ce au față de creditori și cari au procese pentru nerespectarea obligațiilor luate.

Criza economică se poate înlătura numai prin începerea lucrărilor publice

U. G. I. R. arătând inconvenientele din nouile teritorii recomandă soluții în cadrele unui memoriu pentru remediarea răului

Pentru eliminarea crizei economice, după cum am mai accentuat, toți factorii recomandă

începerea lucrărilor publice și construirilor

ca unica soluție practică. Această soluție s'a recomandat și de către U. G. I. R. din Oradea și congresul comercianților, care avută loc în Sătmăre.

Adunarea uniunii industriștilor din Oradea a și făcut apel la U. G. I. R. ca să redacteze un memoriu, pe care să-l prezinte guvernului.

Memoriul cerut, după cum suntem informați, s'a și redactat, urmând să fie prezentat guvernului în 12 l. c.

În memoriu se accentuiază, că

lipsa de resurse de câștig periclitează prosperarea industriei

în nouile teritorii provocând reducerea, respective încetarea

activității mai multor întreprinderi și sporirea somajului.

Situația se poate îndrepta numai prin începerea lucrărilor publice și prin

încurajarea construirilor particulare,

în urma cărora se vor crea și resurse de câștig necesar intensificării consumului produselor industriale.

În memoriu se mai precizează, că este necondiționat urgent de necesar

modificarea art. 24 din legea contribuțiilor, prin care se asigură prioritate Statului la încasări

și în urma căruia nu se avansează împrumuturi cu amortizație.

U. G. I. R. are toată speranța, că memoriul va avea rezultatul dorit, pentru a se sana situația critică în nouile teritorii.

Kedvező az Aradi Cukorgyár 1928 évi mérlege

Az aradi cukorgyár és cukorfinomító részvénytársaság folyó évi március 31-én zárta le 1928 évi mérlegének munkálatait. A gyár, amely alig három szezont ért el alapítása óta az ország egyik ilyen legnagyobb gyárává fejlődött és úgy közgazdasági mint ipari és mezőgazdasági szempontból ma már nemcsak a Bánság, de

az ország legnagyobb szakmai faktorának nőtte ki magát.

Az idei mérleget a gyár 17,308.733 lej tiszta nyereséggel zárta 125 millió alaptőke mellett, amely 14 százalékos hozadéknak felel meg.

Az alapítási első évben a gyár 330 vagon, a második szezomban 930 vagon kristálycukrot produkált, a harmadik szezomban pedig (1928—29) 1170 vagon cukrot gyártott, amelyből 400 vagon kockacukor termelés volt, arra való tekintettel, hogy a gyár ezelőtt egy évvel cukorfinomítót állított fel.

Mezőgazdasági jelentőségét a gyárnak mutatja az, hogy mindjárt az első szezomban két ezer katasztrális holdat vetettek be a gazdák cukorrépával, a másod-

dik évben ötezret, a harmadik évben hater ezer katasztrális holdat.

Pénzben kifejezve a gyár, a cukorrépáért az első évben 40, a második évben 80, a harmadik évben pedig 100 milliót fizetett ki. Szociális szempontból a gyár rendkívül nagyot lendített a munkásság helyzetén is, amennyiben az első évben 400, a második évben 600, a harmadik évben pedig 900 munkásnak adott kenyeret.

A gyár a múlt évben 125 millió lej alaptőke mellett

361,090.051 lej összfordalmat bonyolított le.

A gyár mérlegében a gyár ingatlanjai és gépei 177,693.000 lejtelen vannak értékelve, a gyár árukészlete 140,778.499 lei. Ez a nagyarányú fejlődés mutatja, hogy a gyár alapítói és vezetői *Fringhian H. B.* vezérigazgató és adminisztrateur delegue és a részvénytársaság igazgatósági elnöke, *Ion Săvescu* kellő szakavatottsággal irányítják a vállalatot.

Az idén az aradi cukorgyár saját iparvágányt épített hét kilométer hosszúságban, amely a gyártól Bucság állomásig vezet.

Fabrica și Rafinăria de Zahăr din Arad și-a încheiat favorabil bilanțul

Fabrica și Rafinăria de Zahăr din Arad, în decurs de 3 ani dela înființare a devenit una dintre cele mai mari fabrici de zahăr din Ardeal și chiar din întreaga țară.

Urișa desvoltare, pe care o înregistrează fabrica, se evidențiază destul de clar în bilanțul anului 1928, încheiat la 31 Martie a. c.

În bilanțul încheiat, fabrica înregistrează pe anul 1928

un profit net de 17.305.733 lei, cu un capital de 125 milioane,

deci o rentabilitate de 14 la sută.

Fabrica în primul an a produs 330, în al doilea an 930, iar

în al treilea sezon (1928-29) 1170 vagoane de zahăr

din care zahăr patrat 400 vagoane. Anul trecut fabrica și-a înființat și o rafinerie de zahăr. Importanța fabricii de zahăr din punct de vedere agricol se evidențiază și prin faptul, că în al treilea an,

producenții au sămănat peste 6000 jughere cu specle de zahăr

pe când în primul an abea au sămănat 2000. iar în al doilea 5000 jughere.

Socotite în numerar, sumele pe cari le-a achitat producenților fabrica, se cifrează în primul an la 40, în al doilea la 80, iar

în al treilea an la 100 milioane lei,

preocupând în primul an 400, în al doilea 600, iar al treilea an peste 1000 lucrători.

În anul trecut fabrica a înregistrat o circulație de 361.090.051 lei

cu un capital de 125 milioane.

Imobilele fabricii se evaluează la 177,693.000 lei, iar produsele în depozit la 140,778.499 lei.

Urișa desvoltare a fabricii se datorește în special priceperii fondatorilor și conducătorilor ei, dlui director general *B. H. Fringhian* și președintelui ei, care este dl. *Ion Săvescu*, specialiști economici renumiți și bindcunoscuți.

Fabrica și spălătoria chimică „Cristal” din Cluj în nouă cointeresăție

Acum câteva luni am anunțat, că fabrica și spălătoria chimică „Cristal” din Cluj, a ajuns în insolvență. Tratatvele pornite pentru încheierea unui acord pacinic au reușit printr-o tranzacție, în urma căreia dnii *László și Bergner*, proprietarii fabricii de tricotaje „Dibela” au cumpărat o parte din imobilele fabricii „Cristal”, împreună cu vopsitoria de fire, cu suma de 2,200.000 lei.

Dl *Jeremias*, proprietarul fabricii „Cristal” și-a menținut spălătoria, intenționând să-și achite creditorii din suma primită.

În urma tranzacției, fabrica „Cristal” zilele aceste își va relua activitatea.

Dividenda fabricii Renner

Bilanțul fabricii de piele *Frații Renner & Co. S. A.* din Cluj l'am publicat în numărul trecut, anunțând rezultatul obținut.

Societatea, în adunarea, care a avut loc săptămâna aceasta, a hotărât să plătească o dividendă de 15%, deci

câte 15 lei de fiecare acție

pe când anul trecut a plătit 30%.

Profitul fabricii de asemenea

a scăzut la opt milioane, față de 13 milioane

din anul precedent, după cum se poate constata din datele obținute.

FIGYELŐ

*

Az adó

már megint. Ez mindnyájunk fájó sebe. Az adó... Amint lapunk más helyén közöljük, a kolozsvári ítélőtábla egy elvi határozatban szögezte le, hogy az adók megállapítása „helytelen” módon történik. Az adók kivetését nálunk ugyanis az ugynevezett összehasonlítási módszer alapján eszközlik. A bizottságok, persze nem nagyon rigorózusak és gyakran úgy végzik az összehasonlítást, hogy textilkereskedő jövedelmét egy uridivat kereskedő profitjával azonosítják, egy szafocsét a csemegekereskedés üzleti forgalmával. Az adóbizottságok úgy vannak összeállítva, hogy a gyakorlatban fogalmuk se legyen arról, hogy az egyes kereskedelmi szakmák cikkei között milyen beszerzési és eladási, illetőleg milyen profit differenciák vannak. Az üzleti könyveket az adók megállapításánál természetesen nem veszik figyelembe a bizottságok. Nálunk ez már így szokás. Az üzleti könyveknek sem hiszünk. Hogy mégis mirevalók hát az üzleti könyvek? — ezekután mi is tudni szeretnénk.

Buza és liszt

vámmentes behozatalának nincs helye, állapította meg a kormány legfőbb gazdasági bizottsága legutóbbi ülésén. Igazat adunk a gazdasági bizottságnak. Agrárállam vagyunk, nemcsak a belföldi szükséglet igényeit tudjuk buzával és liszttel kielégíteni, hanem ezenfelül külföldre is exportálhatnánk. Fellelegünk van de ezt a felesleget az exportnehezségek miatt nem tudjuk elhelyezni. Az exportnehezség főleg abban kulinál, hogy a belföldi termelési költségek és a termelésnek kijáró profit nem áll arányban a buza világpiaci és a belföldi árak közötti különbözethez. A céljából szükség mutatkozna olykor behozatalra, de az ilyen árnivelláló akciók el kell hogy bírják a vámkokat, ennyi előny feltétlenül kijár a belföldi mezőgazdasági termelőknek. Fokozottabb mértékben áll ez a lisztnél. Kinek juthat ilyenkor észébe külföldi terményt behozni?

Hatvan csódkérés

futott be három hónap alatt a kolozsvári törvényszékhez. Ami jellemző ebben a csódkérelésben, az, hogy a törvényszék a méltányosság álláspontjára helyezkedve, csupán három esetben rendelte el fénylegesen a csődöt. Gazdasági válságunk szomorú tünete, hogy a hitelező a megszorult kereskedőt, iparost, vállalkozót azzal kényszeríti a fizetés teljesítésére, hogy megsuhogtatja feje fölött a Damokles-kardot. Legyünk azonban objektívek. Ha csupa jóhiszemű adós volna, bizonyára kevesebb volna a könyörtelen hitelező is. Az évek óta húzódó gazdasági krízisben azonban a kereskedői tisztesség morálja is erősen devalválódott. Hitelezni még csak hitelezünk valahogy, — de hinni nem hiszünk senkinek!

Csak papíron szünt meg a Comisia Speciala

A kereskedelmi törvény egységesítéséig az ipar és kereskedelmi miniszter gyakorolja a Comisia Speciala jogait

Az ország gazdasági tényezői nagy megkönnyebbüléssel vették tudomásul, hogy a kormány egy minisztertanácsi határozattal megszüntette az ipari és kereskedelemügyi miniszterium ugynevezett *Specialis* bizottságát, amely valóságos kerékkötője volt nálunk a kereskedelmi és ipari vállalatok egészséges fejlődésének.

A *Monitorul Oficial* április 26-iki számában megjelent minisztertanácsi jegyzőkönyv szerint az 1922. év július 13-án életbe léptetett Comisia Speciala megszűnt ugyan, hatáskörét azonban, amely nem a román kereskedelmi törvények, hanem az Erdélyben és Bukovinában érvényes rendeleteken, regulamenteken, császári pátensekben alapszik, a törvények egységesítéséig az ipari és kereskedelmi miniszterium kereskedelmi vezérigazgatója fogja gyakorolni, a miniszterium szervezeti törvényének figyelembe-

vételével.

A minisztertanácsnak ez a határozata nem egyéb, mint fából vaskarika s a csatolt területekre, ahol nem a román kereskedelmi törvény, hanem az előző impérium alatt hozott rendeletek vannak érvényben, igazán nem bir fontosabb jelentőséggel. Nem a Comisia Speciala fogja ezután a vállalatok fejlődése elé az akadályokat gördíteni, hanem az ipari és kereskedelmi miniszterium kereskedelmi vezérigazgatója és ez a változás nem sokat jelent.

A gazdasági és kereskedelmi érdekeltségek tehát meglepő tájékozatlanságban élnek. Eppen ezért felhívjuk az érdekeltek figyelmét arra, hassanak oda, hogy a végrehajtási utasítás során, amelyet most készít elő a miniszterium, tisztáztassék végérvényesen megszűnt-e a Comisia Speciala, vagy pedig más címen működik tovább.

A gazdasági válság kibontakozási útja: a közmunkák azonnali beindítása

Memorandumban tárja fel az Ugir a csatolt területek fájó sebeit

Mint az „Ardealul Economic — Erdélyi Közgazdaság” megírta, az általános gazdasági krízis megoldásának egyetlen orvoslásul az ország összes gazdasági érdekeltségei a közmunkák megindítását és a magánépitkezések előmozdítását jelölték meg. Ilyen irányban foglalt állást a gyáriparosok nagyváradi igazgatósági ülése, a szatmári kereskedőkongresszus, legutóbb pedig az aradi kereskedők testülete. A gyáriparosok nagyváradi gyűlése fel is szólította az UGIR-t, hogy ebben az irányban készítsen emlékiratot és azt haladéktalanul juttassa el a kormányhoz.

Értesülésünk szerint ez az emlékirat elkészült és azt vasárnap, a hó 12-én fogják a kormány tagjaihoz eljuttatni. Az emlékirat kifejti, hogy

a csatolt területeken uralkodó munkanélküliség, és ennek következtében jelentkező keresethiány olyan ipari válságot idéztek elő, amely az ipari termelés folytonosságát veszélyezteti.

és az iparvállalatok leépítését és üzembeszüntetését vonja maga után.

A munkanélküliség az emlékirat megállapítása szerint olyan

nagy, hogy a fogyasztó tömegek életstandardját a minimumra szállította le s az ipari kategóriák egész tömegét döntötte nyomorba. Ezt a helyzetet csak a kormány tudja megszüntetni azzal, ha haladéktalanul megkezdi a közmunkákat, ha az utadótörvényvel kapcsolatban felvetett utak, vasúti vonalak építését még a nyár folyamán megkezdi s ezzel kapcsolatban módot talál arra, hogy e célból

feltétlenül szükséges az adótörvény 24-ik szakaszának hatályon kívül helyezése

(az állami követelések prioritása a jelzőlogbekebelezéseknél), mert amíg e szakasz érvényben van, addig amortizációs hitelek folyósítására nincs semmi remény, ami pedig a pénzintézetek a hosszulejáratu és minimális kamatozású kölcsönök folyósítását még nem kezdik, remény sincs arra, hogy a magánépitkezések meginduljanak,

A gyáriparosok központi vezetősége bizik abban, hogy az emlékiratban foglalt panaszokat a kormány meg fogja szivlelni s a csatolt területek gazdasági életének szanálása érdekében a közmunkákat rövidesen meg fogja indítani.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘ OARA.

NOTE

*

Impozitele

au ajuns din nou în discuție. Curtea de Apel din Cluj, în principiu a adus o sentință. în care a constatat, că stabilirea impozitelor se face „greșit”.

La noi, impozitele se stabilesc după apreciere. Și aprecierea de asemenea este cam lamentabilă, comparându-se venitul de pildă al unui comerciant de textile cu al unui comerciant de mode, al unei băncii cu al unei prăvălii de coloniale și delicatose.

Comisiile de impunere sunt alcătuite din membri, cari nu prea au avut ocazie ca să știe, că ce deosebire este între prețul de cost și de vânzare al unor și al altor produse.

Registrelle de obicei nu se prea iau în considerare cu ocazia impunerilor, fiindcă la noi așa este obiceiul: nu se dă crezământ nici registrelor înregistrate oficial.

Dar în definitiv atunci a dori și mai știm ca de ce se cer registre?

Taxele vamale

nu se pot reduce la importul făinei și grâului, a stabilit Comisia Economică a guvernului. Noi îi dăm dreptate comisiiei. Suntem o țară agrară, care este în stare să aprovizioneze complet nu numai piața indigenă, ci poate și să exporteze.

Prisosul recoltei nu-l putem plasa în streinătate din cauza greutăților de export.

Greutățile de export culminează în faptul că speșele de producție și profitul cuvenit producerei, nu este în raport cu paritatea prețului din streinătate.

Este adevărat de altfel, că ar fi necesar să se importeze din când în când cereale și făină, pentru a se nivela prețurile indigene cu cele din streinătate, dar asemenea acțiuni ar reamena reducerea de taxe vamale,

Reducerea de taxe vamale se reclamă mai insistent pentru mori, deoarece aproape toate depozitele morilor sunt fixate de produse, cari își așteaptă plasarea.

Saizeci cereri de faliment

s'au înregistrat în decurs de trei luni la Tribunalul din Cluj.

Tribunalul, luând în considerare împrejurările, din cele saizeci, a aprobat numai trei cereri.

Evenimentul de altfel constituie o simptomă tristă a situației noastre economice. Dar să fim obiectivi: dacă ar exista numai debitor de bună credință, desigur ar exista și mai puțini creditori nerăbdători.

În decursul crizei economice, care perzistă a se menține de ani de rând, desigur, că s'a sdruncinat și morala comercială. De creditat se mai credează cu chiu, cu vai, dar de crezut nu se mai prea crede nimănu.

Hatmilliárd erejéig külföldi tőkét vesz igénybe a kormány a közutak újraépítésénél

Az uttörvényjavaslat főbb irányelvei — Temes megye részére a kormány már megszavazta az első 13 milliós hitelt az utak rendbehozására

Megírtuk, hogy a kormány a speciális uttörvényjavaslatot rövidesen beterjeszti a parlamenthez. Az új uttörvény célja az, hogy a nagyon is elhanyagolt romániai közutakat a lehető legrövidebb időn belül rendbehozza. A több évre tervezett nagyszabású munkálatoknál a kormány

külföldi tőke kolaborációjára is számít

és e kérdés tanulmányozására egy bizottságot delegált. A bizottságban a külföldi tőkének a munkálatok végrehajtásában való részvételre vonatkozólag az a vélemény alakult ki, hogy ezt a problémát három szempontból kell elbírálni, még pedig *technikai, pénzügyi és szociális* szempontból.

Az új törvénytervezet speciális alapot létesít az országutak rendbehozására, illetőleg karbantartására, amely alap a törvény alkotásának első évében 350 millió lej, amely a különböző biztosított jövedelmekből évről-évre emelkedik. A törvénytervezet a külföldi tőkének nyújtandó garanciák céljaira biztos bázisu bevételekről gondoskodik. A bizottság véleménye szerint

közel hat milliárd lej külföldi tőkét lehetne behozni,

amely tőke résztvenne az utak újraépítésében és modernizálásában.

Technikai szempontból a bizottság a nagyszabású utépitési program megvalósítására a következő négy irányelvet állította fel:

1. Újraépítési és modernizálási tervezet megállapítása, a forgalom nagysága és a helyi viszonyoknak figyelembevételével.

2. Négyzetméterenkinti egy-ségár megállapítása.

3. A vállalkozásokkal szembeni garancia arra, hogy a kiadott munkálatok kifogástalan keresztülvitelle megtörténik. Meg kell állapítani egy bizonyos határt, ameddig a munkálatok befejezteknek.

5. Megállapítandók az utak évi használatának kvótája és anyagi felelősséget ezen kvóta be nem tartása esetére(?)

A külföldi tőkének a munkálatokban való részvételével kapcsolatosan biztosították történt arra, hogy

a munkálatok a belföldi vállalkozások megfelelő részt kapjanak

és kizárták a lehetőségét annak, hogy egyetlen vállalat kapjon monopóliumot az utak karbantartására.

Az új uttörvény rövidesen parlamenti tárgyalásra kerül és ezzel egyidejűleg megtörténik az intézkedés a törvényben megállapított adóilletékek beszedésére. A legáltalánosabb jellegű az öt lejes fuvarilleték,

amelyet minden vasúti vagonba rakott tonnaáru után a feladó tartozik fizetni. Ezenkívül

a következő illetékek lépnek életbe:

Ezeröttszáz lej a könnyű benzinnel tonnája után, ötszáz lej a denaturált benzinnel tonnája után, háromszáz lej a motorina, kétszáz lej az olaj után tonnánként. Az ezen illetékek bevételi előirányzása az első évben 350 millió lej. Tekintettel arra, hogy a 350 milliós első évi

A temesvári Krausz Bőrgyár ellen beszüntették a csődeljárást

Amint annakidején megírtuk, a *Krausz György és Társai* temesvári bőrgyár néhány hónappal ezelőtt fizetéseképtelenné vált és egyezkedési tárgyalásokat kezdett hitelezőivel, amelyek között nemcsak belföldi, hanem külföldi érdekeltek is voltak. A tárgyalások megszakadtak, mivel a gyár által felajánlott kiegyezést több hitelező nem fogadta el és a *craiovai Banca Comerciala*, valamint két csernovici bőrgyáros csődnyitási kérelemmel fordult a temesvári törvényszékhez.

Az inzulvens gyár jogi képviselője két ízben is halasztást kért, hivatkozva arra, hogy remény van a hitelezőkkel való egyezségekre. A napokban tartotta meg a csődkeresés ügyében harmadik tárgyalását a temesvári csődbíróság, amelyen a felperes hitelezők bejelentették, hogy csődkerelmüket visszavonják, mivel a megegyezés a gyár és a hitelezők között létrejött. A törvényszék a bejelentés alapján a csődeljárást megszüntette a Krausz-bőrgyár ellen.

Három hónap alatt hatvan csődkerést adtak be a kolozsvári törvényszékhez

A csődbíróság a méltányosság álláspontjára helyezkedett és csak három esetben rendelte el a csődöt

Iantian igazságügyi miniszter a *Romániai Hitelezők Védőegylete* delegációja előtt kijelentette, hogy a moratórium kiterjesztéséről szóló *egyszakaszos törvényt még a nyári szünet előtt a parlament elé terjeszti*, hogy megszüntesse azokat a visszaéléseket, amelyek a csatolt területeken a csődök elrendelésével rendszerint összefüggnek.

Hogy a moratórium törvény kiterjesztésére és a rosszhi szemű, erőszakos hitelezők megrendszabályozására mennyire szükség van, azt a kolozsvári csődbíróságának ez év első három hónapjáról felvett statisztikai adatai és a csődtárgyalások lefolyásai bizonyítják. Kolozsváron ez év három hónap-

jában a törvényszékhez

közel hatvan csődnyitási kérelmet nyújtottak be,

ezzel szemben a bíróság csak három esetben tartotta indokoltnak a csőd elrendelését. Ebből kiténik, hogy a csődkeresés 95 százaléka indokolatlan volt és nem volt más célja, mint az, hogy az adóst megszorítsa. A csődtárgyalásokon a csődkerő rendszerint könnyűszerrel áll a csőd elrendelésétől, sőt több esetben megtörtént, hogy

az a cég, amely a csőd elrendelését kérte, a tárgyaláson meg sem jelent.

Más esetben feltűnő az, hogy

azok, akik minimális követelésekkel vannak érdekelve, forszírozzák a csőd elrendelését, míg a nagyobb hitelezők a nagyobb összegekkel érdekelt bankok és vállalatok valósággal exponálják magukat az adós érdekében. A közelmúltban erre érdekes példa is volt.

Az egyik kolozsvári bejegyzett cég ellen ötezer lej erejéig csődöt kért az egyik hitelező. A csődtárgyaláson megjelent egy másik hitelező, aki nem kevesebb mint ötmillió lejjel volt érdekelve, s valóságos védőbeszédet tartott az adós érdekében. Elmondotta, hogy

a jelenlegi gazdasági viszonyok és a pénzszűke nem alkalmas arra, hogy a megszorult adósoktól a követeléseket kipurjassák.

Meg kell várni, amíg a pénzkrízis elmúlik, mert akkor több remény van arra, hogy a hitelezők követeléseiket megkapják. Ez az érvelés nem tévesztette el hatását, a kishitelező visszavonta a kérését és az adós megmenekült a csődtől.

Uj érdekeltség vette át a kolozsvári Kristály gőzmosóda üzemének egy részét.

Pár hónappal ezelőtt megemlékeztünk a *Kristály-gőzmosó* és vegytisztító gyár fizetéseképtelenségéről. A vállalat tulajdonosa annakidején tárgyalásokat kezdett hitelezőivel, amelyek most egy tranzakció révén befejezést nyertek. A *Kristály gőzmosó* vállalatától ugyanis *László és Bergner*, a „Dibela” kötszövőgyár tulajdonosai megvásárolták a gyárteleg ingatlanainak egy részét és a fonalfestő üzemét, 2.200.000 lej vételárért. A *Kristály* tulajdonosa, *Jeremiás* megtartja a gőzmosódat és a vételárból fogja kifizetni hitelezőit. A tranzakció révén a *Kristály gőzmosóda* a napokban ismét megkezdte üzemét.

Bilanțul

Societății Anonima pe Acțiuni Marcell Káldory Timișoara pe anul 1928.

Contul bilanț: Debit: Numerar Lei 208.942.

Mărfuri: 823.038 — Debitori 7.180.961'80. Mobile 250.000 — Transitorii 372.219' — Efecte 30.800' —

Transport din 1927. Pierdere 280.250'40. Total 9.146.211'20.

Credit: Capital Lei 5.000.000. Creditorii 2.870.684' —

Accepte 800.109' — Transitorii 441.191' — Profit in anul 1928 Lei 34.227'20.

Total Lei 9.146.211'20.

Directiunea.

Controlat și întocmit
Comitetul censorilor

Olvassa a

„Lemnul“-t

Értesítés. Értseitem a méltan tisztelt vevőközön-ségemet, hogy az ö-szes t a v a s z i ujdonságaim, különösen kieme've a

Burberry Gabardin Trench-Coat-ok
kész Honespuns sport-öltönyök
és mértékosztályom legujabb angol szövetei nagy választékban megérkeztek.

NEUMANN M.
férfi- és fiu ruhaáruháza, Cluj, P. Unirii (Főtér) 14.

Chestiile bancare se soluționează prin noul cod comercial

Deocamdată se lucrează numai la proiectul de lege al caselor de împrumuturi pe gaj — Declarațiile dlui senator Elemer Gyárfás președintele Sindicatului Băncilor din Ardeal

De câteva luni de zile se svonește, că s'ar intenționa să se aducă în actuala sesiune parlamentară, un nou proiect de lege bancară. Despre acest proiect au apărut diverse comentarii, în special în ziarele cotidiene. În urma acestor versiuni, ziarul „Ardealul Economic” s'a adresat dl. senator Elemer Gyárfás, președinte al Sindicatului Băncilor din Ardeal, pentru a primi lămuriri în legătură cu noile svonuri, despre cari dsa ne-a declarat următoarele:

— Eu sunt de părerea, pe care o avusem și mai înainte și pe care am impresia, că și-o însușiră și majoritatea factorilor competenți, că

o nouă lege bancară numai după votarea noului cod comercial poate să fie actuală,

când vor fi unificate diferitele coduri comerciale din diversele provincii. Despre aceasta sunt convingși nu numai bancherii, ci și juristii comerciali.

— Legea bancară are menirea să soluționeze și chestia întreprinderilor diferite cari se ocupă cu operații bancare. Dar aceasta nu se poate, până când

avem diferite regimuri comerciale în țară,

cari creiază deosebite persoane juridice diametral opuse și cari de asemenea se ocupă cu operații bancare. Dar sunt dispoziții diametral opuse și în privința responsabilității și funcționării diferitelor societăți comerciale.

Az összehasonlítás alapján kivetett adók, a kolozsvári ítélőtábla megállapítása szerint helytelenek

Nagyfontosságú elvi határozat fényt vet egész adórendszerünkre

Az adóketőbizottságok működése ellen, a csatolt területeken felmerült panaszok legtöbb esetben abban csucsosodtak ki hogy az egyes bizottságok ott, ahol, az adóalapot az egyenesadóról szóló törvény rendelkezésének megfelelően nem az üzleti könyvek, hanem összehasonlítások alapján állapították meg,

az adóalapot nem a hasonló szakmabeli és hasonló forgalmu cégek jövedelmének egybevetése alapján vetették ki.

A fűszerkereskedő jövedelmi alapját például nem más fűszerkereskedők bevételeihez, hanem például egy mészáros üzleti forgalmához hasonlítva állapították meg. Ez ellen a

Lucrările noului cod comercial sunt în curs și

proiectul va fi prezentat sesiunii parlamentare la toamnă,

urmând a fi desbătut.

— Membri comitetului Asociației Băncilor Române, deosemena, aproape toți sunt de părerea, că este necesar să așteptăm până se votează noul cod comercial. În cadrele acestui cod, în întregime, sau parțial, dar în tot cazul, în cea mai mare proporție,

se vor soluționa și unele chestii bancare,

pe baza cărora se vor putea începe și lucrările noului proiect de lege bancară.

— Eu sunt de părerea, că un nou proiect de lege bancară ar fi actual numai la caz, că noul cod comercial nu ar soluționa toate chestiile bancare. În realitate această autorizație o primară comisia de trei, care a fost delegată din partea adunării Asociației Băncilor Române, care a avut loc în 11 Aprilie a. c. și în care

pentru studiarea legei bancare erau propuși

dnii Mihail Manolescu, fost subsecretar general la Ministerul de Finanțe; Oromula, fost guvernator al Băncii Naționale și Al. Ștefanescu, fost director la Banca Națională. Guvernul, după cum știu, deocamdată lucrează numai la proiectul caseilor de împrumut pe gaj, ale cărui lucrări au ajuns în stadiu definitiv.

helytelen rendszer ellen az ország ipari empóriumaiban számtalan panasz hangzott el anélkül hogy e panaszoknak valamilyen eredménye is lett volna. Most aztán a kolozsvári ítélőtábla, mint adófellebezési bizottság egy konkrét ügyből ki-

folyólag nagy horderejű elvi határozatot hozott.

Egy fűszerkereskedő panasz tárgyává tette a másodfokú adófellebezési bizottság előtt, hogy az adókető bizottság az adóalap megállapításánál nem vette figyelembe üzleti könyveit és az adóalapot összehasonlítás alapján állapította meg. Az összehasonlítást azonban nem egy hasonló szakmájú és forgalmu üzlet adóalapjával vetette egybe, hanem egy más szakmához tartozó kereskedés forgalma szerint. A kolozsvári ítélőtábla, Manescu tanácsa foglalkozva a beadott felebbezésel 2866—1929 számú határozatában kimondotta hogy

az adókető bizottság helytelenül járt el és az illető kereskedő adóalapját mélyen leszállította.

A tábla megállapítása szerint nem elegendő az általános összehasonlítás, az összehasonlításban a tárgyi elemeket is meg kell jelölni, fel kell tüntetni az adóketésről felvett jegyzőköny-

A Banca Naționala kamatlábemelésének nincs hatása a pénzpiacra

A kamatláb-emelés csak a tárcaváltók kamatját drágította meg, a magánkihelyezéseknél változatlan a helyzet.

A Banca Naționala kamatlábemelése a romániai pénzpiacra nagy meglepetést keltett. Nem azért mintha a pénz azonnali megrágulását vonta volna maga után, hanem azért, mert maga a nemzeti bank volt az, aki

pálcát tört a magán-pénzintézetek fölött azért, mert kihelyezéseiket magas kamatok mellett eszközölték.

A nemzeti bank drasztikus rendelkezésekkel akarta a kamatlábat leszállítani. Azzal fenyegette meg a pénzintézeteket, hogy amennyiben nem szállítják le a kamatlábat, a visszleszámítolási hitelt megvonja tőlük. Ilyen előzmények után érthető meglepetést keltett a Banca Naționala kamatlábemelése, amely azonban — le kell segezzük, — nem lokális jelenség, mert Amerikából kiindulva végigvonult az egész világon.

A gazdasági élet egyes rétegeit most az érdekli, vajjon

a kamatlábemelése milyen hatással lesz a pénzpiacra.

Meg fogja-e drágítani a pénzt, vagy sem. Az egyik legnagyobb kolozsvári pénzintézet vezetője

ben, hogy az adó adóalapjának megállapításánál a bizottság melyik más adóval hasonlította össze. meg kell jelölni a jegyzőkönyvben, hogy az összehasonlítás tárgyául vett üzletnek mennyi az évi bére, pontosan feltüntetni, hogy mennyi a forgalma, ki kell tüntetni annak is, hogy az illető kereskedő család körülményei milyenek és hogy az üzlet bevételéből háztartási célokra mennyit vesz igénybe.

A kolozsvári ítélőtábla e határozatának azért van elvi jelentősége, mert megállapítja, hogy

az összehasonlítás alapján történő adóketéseket az országban mindenütt helytelenül eszközölték.

A kető bizottságok helytelenül állapították meg az adóalapot s így természetesen helytelenül állapították meg az adó összegét és kár, hogy ennek a határozatnak nincs visszaható ereje, mert ez esetben az adózók tekintélyes összegeket követelhetnének vissza az állankincstártól.

erre vonatkozólag az alábbiakat mondotta lapunk munkatársának:

— A kamatláb emelésének nincs különösebb hatása a romániai pénzpiacra. Csak a tárcaváltó kamatját emelte, illetőleg a Banca Naționala által vásárolt kereskedelmi anyag kamata, amit a bankoktól vásárolt lett drágább.

Nagyobb emóciót a kamatlábemelésenemokozott a pénzpiacra.

A Banca Naționala kamatemelésének tendenciája az volt, hogy megakadályozza az alacsonyabb kamat mellett igénybevehető jegybanki tőkének külföldre özönését. A nemzeti bank kamatlábemelési tendenciáját a belöldi bankok nem fogják követni.

Van-e kihelyezésre váró pénz a piacon? Kérdeztük.

Sok pénz nics, tehát kevés van. A szükségletet a bankok könnyen ki tudják elégíteni, ha a jelenlegi bizonytalan gazdasági viszonyok nem követelnék a kihelyezéseknél legnagyobb óvatosságot. Napról napra megtörténik, hogy eddig solvens cégek, másnap már insolvenciát jelentenek és így a kihelyezett tőkék

legnagyobb veszélybe kerülnek.

Sajnos a jelzálogos kölcsönök folyósításának, amelyeknek kihelyezése kevesebb rizikóval járna, még nem következett el az ideje. Amíg az adótörvény 24. szakaszát meg nem változtatják és amíg az állami bekebelezett követelések elsőbbséggel bírnak, addig a pénz normális folyamata, a jelzáloghitelegények normális kielégítése nem következhetik be.

**Ne fogadjon el mást
Mira légyfogó
a legjobb!**

ASIGURAREA — BIZTOSITÁS

Majoritatea acțiilor institutului de asigurări „Agronomul” acaparată de o nouă coînteresăție

În sânul societății de asigurări generale „Agronomul”, a intervenit o importanță schimbare, majoritatea acțiilor acestei societăți ajungând în posesiunea unui consorțiu, în care sunt reprezentate: Banca Chrissoveloni, Donau Allgemeine Versicherungs A.-G. și Magdeburger Allgemeine Versicherungs A.-G.

În urma tranzacției încheiate, institutul se estinde, cultivând

și asigurări industriale și de viață mai riscate.

„Agronomul” se organizează intensiv și în Vechiul Regat și după cum suntem informați, își instalează o direcțiune și în București, în palatul Băncii Chrissoveloni.

Societatea își va alege noul consiliu de administrație în adunarea generală care va avea loc peste scurt timp.

Uj interesatitate șerezte meg az „Agronomul—Gazdák” Általános Biztosító Rt. részvénytöbbségét

A „Gazdák” Általános Biztosító Rt. érdekelttségében jelentős változás állott be. Az intézet részvénytöbbségét egy szindikátus szerezte meg, amelynek tagjai a Banca Chrissoveloni, a „Donau” Allgemeine Versicherungs A. G. és a „Magdeburger” Allgemeine Versicherungs A. G. A tranzakció következtében a Gazdák Biztosító Rt. kibővíti üzletkörét és különösen a nagyipari kockázatok és nagyösszegű

életbiztosítások kultiválására helyezi a fősúlyt. A Gazdák a régi királyságban is erősen szervezkedik és mint értesülünk, Bukarestben igazgatóságot állít fel, amelynek székhelye a Banca Chrissoveloni központi székházában lesz.

Az intézet a közeljövőben tartandó közgyűlésen beválasztja a társaság igazgatóságába és vezetőségébe az új részvényérdekltség delegátusait is.

Reglementarea societăților de asigurări

In viitor numai acele institute de asigurări vor primi autorizații de funcționare, cari au în capital varșat cel puțin 10 milioane

În ultimul timp s'a sporit considerabil numărul institutelor de asigurări în România, încât în anul 1928 mai multe instituții mici au devenit insolvente. Aceste instituții

se ocupau în special cu asigurări reciproce

și astfel insolvența lor a cauzat mari daune clientelei ce aveau.

Pentru a se curma situația anarhică, creiată de institutele de asigurări reciproce, reprezentanții institutelor mai serioase au făcut numeroase intervenții, dar nu au prea înregistrat succese. În prezent însă, după atâtea tărăgăniri, se pare, că guvernul caută să facă ordine și pe acest fărâm,

dispunând, ca în viitor numai acele institute de asigurări să primească

autorizații de funcționare, cari au varșat cel puțin un capital de 10 milioane

Ministerul de Industrie și Comerț, în legătură cu hotărârea luată, a trimis circulare camerelor de comerț, prin care se anunță, că în actuala situație

se periclitează de către unele institute nu numai capitalul clientelei lor, ci și ramura asigurărilor,

din motivul, că există institute, cari nu sunt bine administrate, din cauza lipsei de fonduri și pricepere.

În consecință camerele sunt rugate, ca în viitor să opineze numai în favoarea acelor institute, cari au cel puțin un capital de 10 milioane varșat.

Hotărârea a fost comunicată și forurilor judecătorești, prin Ministrul de Justiție.

Csak tízmillió lej befizetett alaptökéjü biztosító társaságok kaphatnak működési engedélyt

A romániai biztosítási piac az utóbbi évek alatt sok kis alaptökéjü biztosító társaság inváziójának volt kitéve. Az 1928. év második felében és ez év elején sok kisbiztosító lett insolvens. Ezek a kisintézetek főleg reciproc biztosítással foglalkoztak az összeomlásuk ren-

getek sok üzletfélnek anyagi veszteségét idézte elő. — Az anarchisztikus állapotok ellen a komoly és nagy intézetek interveniáltak annakidején, azonban kevés eredménnyel. A kormány most ugylátszik végre ezen a téren is rendet akar teremteni és ezért olyan elvi határozatot

hozott, amely szerint

a jövőben csak olyan biztosító társaságok kaphatnak működési engedélyt, amelyeknek legalább tízmillió lej befizetett alaptökéjük van.

Erről az elvi határozatról a kereskedelmi és iparügyi minisztérium a napokban, az alábbi értesítést küldte a temesvári kereskedelmi és iparkamarához:

— Az utóbbi időben a romániai biztosító társaságok száma jelentékenyen növekedett, valószínűleg a látszólagos nagy nyereségek reményében. Azonban az újonnan létesült társaságok közül sokan csődbe kerültek, mások viszont a bukás utján vannak, aminek eredménye, hogy

nemcsak a biztosított fe-

lek érdekeit veszélyeztetik, hanem a biztosítás hitelét is rontják.

Az ok nem lehet más, mint a rossz ügyvezetés, a technikai képesség hiánya, de nagyrészen az alakulási tőke elégtelensége is. Az ezen intézetekkel kapcsolatos hiányok megelőzése érdekében a minisztérium megállapította, hogy a kezdőtőke legalább tízmillió lej befizetett tőke legyen, enélkül a jövőben semmiféle biztosító társaság nem alakulhat. Felszólítjuk tehát a kamarát, hogy a jövőben a biztosító részvénytársaságok alakulásához szükséges „aviz” kiadása alkalmával vegye figyelembe a minisztériumnak ezen határozatát. Erről a határozatról a törvényszékek, az igazságügyi minisztérium utján szintén értesítést nyertek.

Aranjarea situației societăților streine de asigurări

Societățile cari și-au aranjat și cari nu și-au aranjat situația

Soluția guvernului

Înainte de război funcționau în Ardeal vre-o 44 societăți de asigurare dintre care 29 sau retras în așa fel, că n'au satisfăcut obligațiilor față de clienți.

O parte dintre societățile de asigurare ce au funcționat aici — Standard, Cinsolited, Friedrich Wilhelm Versicherungs-gesellschaft, The Mutual, New-York, Gresham, New-York-Germania, Equitable și Dordrecht, — în număr de zece după terminarea războiului și-au lichidat afacerile din Ardeal în așa fel, că și-au plătit clienții în valoare de coroană luată în raport de 1:1. Alte societăți cum sunt Gazdák Általános Biztosító Intézet și-a predat asigurările societății Agronomul, Első Magyar Általános Biztosító Társaság și-a predat afacerile Primei Ardelene, Prudenția a predat firmei Aurora Română, Fonciere a predat la Fonciere, iar Franco Hongroise a predat societății Franco Română împreună cu rezervele matematice corespunzătoare.

Cele de mai sus 15 societăți și-au aranjat chestiunile pe piața ardeleană

însă cele 39 de societăți ce au funcționat aici n'au satisfăcut obligațiilor luate față de clienți, în urma cărui fapt

partidele asigurate au suferit pagube considerabile

Pentru apărarea intereselor publicului din Ardeal ce s'a asigurat, guvernul a hotărât să ia măsuri radicale având înțenia ca

pe cale diplomatică să provoace societățile de asigurare ce funcționau aici ordinioară, să sa-

tisfacă obligațiunilor,

iar prin guvernele acelor țări unde societățile respective își au sediul va constrânge aceste firme, ca asigurările pe viață împreună cu rezervele matematice corespunzătoare, să le predea vreunei societăți din România, care ar angaja satisfacerea obligațiunilor luate.

Conducătorii societăților de asigurare ce s'au prezentat la consfătuire, n'au fost străini de soluționarea chestiunii în sensul de mai sus, au declarat însă, că până când nu vor cunoaște precis obligațiunile acestor societăți față de piața română, nu pot angaja aranjarea chestiunii ce reclamă mari cheltuieli.

Ce societăți au funcționat pe teritoriul cartelului

Înainte de război și în cursul războiului pe teritoriile noi alipite României au funcționat următoarele societăți: Adria (aranjat) Első Magyar Általános Biztosító Társaság (aranjat), Fonciere (aranjat), Generala (aranjat), Transsylvania (aranjat), Hungaria, Unio, Gizella Egylet, Katonai Biztosító Intézet, Első Leánykiházásitási Egylet, Standard (aranjat), Magyar Életjáradék Biztosító, Prudenția (aranjat) Phönix, Banca Generală (aranjat prin Prima Ardeleană), Bécsi Életbiztosító Társaság, Anker (aranjat), Victoria zu Berlin, Konsolidat (aranjat), Friedrich Wilhelm Versicherungs A. G. (aranjat), The Mutual (aranjat), New-York (aranjat), Gresham (aranjat), New-York, Germania (aranjat), Gazdák Általános Biztosító Intézet (aranjat), Franco Hongroise (aranjat), Nemzeti Bal- esethbiztosító (aranjat ?), Magyar Országos Biztosító Társaság,

Első Magyar Általános Tisztviselő Egylet, Pallas Nyugdíj- és Életjáradék Biztosító, Atlas, Pallas Életbiztosító, Minerva, Magyar-Hollandi Biztosító, Duna, Hollandi Biztosító, Magyar Tisztviselők Országos Nyugdíjintézete, Magyar Munkások Nyugdíjgyesülete, Hazai Általános Biztosító, János, Általános Biztosító, Equitable (aranyat) és Dordrecht (aranyat).

Situația clienților asigurați

Societățile de asigurare ce au funcționat în noua teritorii, au dispus de un însemnat stoc de asigurare pe viață, iar după schimbarea imperiului fără nici o lichidare au eșit din aceste teritorii lăsând o sumedenie de clienți în pagubă. Astfel au procedat 29 de societăți din cele 44. Dintre aceste cele mai multe au sediul la Budapesta, și deși prin convenția româno-maghiară din 1924 (apărută în Monitorul Oficial din 19 Sept. 1924 Nr. 279) se prevedea ca aceste societăți autorizate din România, au făcut acești principiu de asigurare imense clienților cari mulți ani au satisfăcut obligațiunile de plată.

Cum se poate soluționa problema?

Pentru ca societățile de asigurare să fie scutite de lucrările statistice ce reclamă mari cheltuieli, foarte probabil, că

Ministerul de Industrie și Comerț prin ministrul de interne, va face un apel către toate comunele ca în timp ce mai scurt să se prezinte toți aceia, cari în timpul războiului sau mai de vreme au fost asigurați la societăți de asigurare străine, ce au părăsit piața română fără ca să dea despăgubire pentru taxele încasate.

După conscrierea acestor clienți asigurați, guvernul în sesiunea datelor necesare, va proceda față de societăți în baza convenției din 1924 iar față de celelalte societăți din alte țări dacă e vre-o convenție, se va proceda după aceeași sau dacă nu există înțelegere, se vor face pașii necesari pe cale diplomatică pentru a constrânge aceste firme la satisfacerea obligațiunilor, respective la predarea asiguraților pe viață cu rezerve matematice corespunzătoare oricărei societăți autorizate din România.

Vámszabadraktárt és vasuti üzletvezetőséget kér Nagyvárad

Több mint négyszázmillió lej vámot fizet ki évenként a nagyváradai ipar és kereskedelem

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara a napokban ankétot tartott az érdekelt gazdasági rétegek bevonásával a vasuti üzletvezetőség visszahelyezése és a vámszabadraktár koncessiójának megszerzése kérdésében. Az ankéton a különböző felszólalások során az a vélemény alakult ki, hogy a gazdaságilag erősen leromlott határmenti város

nem nélkülözheti már többé a vámszabadraktárt,

de az államnak is fontos érdeke volna a nagyváradai vámszabadraktár felállítása, mert Nagyvárad évenként több mint 400 millió lej vámot fizet ki és ezt a horribilis összeget még növelni is lehetne.

Dr. Lázár Aurél bejelentette az ankéton, hogy a nagyváradai

vámszabadraktár ügyében tárgyalásokat folytatott Madgearu kereskedelmiügyi és Popovici pénzügyminiszterrel, akik hajlandóságot mutattak a koncesszió megadására. Az ankéton egy bizottságot delegáltak a vámszabadraktár felállításával kapcsolatos előmunkálatok elvégzésére és a megfelelő kolaborációs tőke biztosítására.

A vasuti üzletvezetőség visszahelyezése kérdésénél csupán az a nehézség merült fel, hogy

az üzletvezetőség 230 tisztviselőjének lakásáról kell gondoskodni.

Ebben a kérdésben egyébként az érdekelték Nagyváradra fogják meghívni Hosszu vasutigazgatót, hogy a helyszínen folytassák le a vasuti üzletvezetőség ügyére vonatkozó tárgyalásokat.

VAS- ÉS FÉMPIAC

Leépítésre kényszerül a belföldi vaskereskedelem

Nemcsak építkezési cikkekben, de mezőgazdasági szerszámokban is minimális a forgalom — Erős harc készül a középeurópai és nyugati vaskartell között — A nemzetközi vaspiac eseménye, a rézárak nagy zuhanása

A nemzetközi vaspiacokon a tavaszi kampány kedvezően alakul. Az építkezések, egy-két államot kivéve, mindenütt nagy lendülettel folynak, ami nagyobb mennyiségű vasáru beszerzését teszi indokolttá. A gyárak, az exportáló államokban jól vannak foglalkoztatva, sőt egyes nagytermelők ez év végéig el vannak látva megrendelésekkel. Az árak így természetesen előző évi szintjüket, sőt az emelkedő kokszárakra való tekintettel

a nyersvas további szilárdulására számítanak.

A nemzetközi vaspiacok érdeklődése egyébként most a közép-európai nyersvaskartell konferenciája felé fordul, amelyet június 13-án fognak megtartani Bécsben. Ennek a konferenciának a lefolyása előreláthatólag nem lesz sima, mert több tagja a kartellnek a *termelési kontingens felemelését fogja kérni*, ezenkívül megvitatás alá kerül a nyugateurópai vaskartell szemben tanúsítandó magatartás kérdése is. Németország ugyanis a nyugateurópai vaskartell konferenciáján, amelyet ugyancsak rövidesen fognak megtartani, különböző követelésekkel fog fellépni és ez a körülmény új orientációra készíti a közép-európai kartellben résztvevő konkurens termelőket is.

A belföldi vaspiac

az elmúlt hónapok stagnáló irányzata még tart. Különösen az építkezések késedelmeskedése miatt még kialakulatlan a helyzet. Szakkörök véleménye szerint a kereskedelem most már nem is számíthat jelentő-

sebb fellendülésre, mert ebben az évben

kevesebb építkezés van kilátásban, mint amennyi a múlt esztendőben volt.

A stabilizáció utáni élénkebb üzletmenetre számítva, a vaskereskedelem idei szezonra nagy előkészületeket tett, a várakozások azonban egyelőre nem váltak be. Az április hónap forgalma legalább 20 százalékkal kisebb, mint a múlt év áprilisában. Bár a nyersanyag külföldön drágult, a belföldi ipar a készgyártmányok árait mégsem emeli, hanem

a különbözetest a termelés racionalizálásával igyekszik eliminálni.

A belföldi vaskereskedelem a rendes tavaszi forgalom elmaradása miatt bizonyos leépítéseket kénytelen eszközölni.

Kellemetlen meglepetés érte a szakmát a mezőgazdasági vasárúknál, melyekben az üzlet nem csak nem tud kialakulni, hanem ugyszólván teljesen kimaradt. Ez természetesen a hosszú télre vezethető vissza, ami miatt a földmunkákhoz csak nagy késéssel lehetett hozzáfogni. Jelentéktelen az érdeklődés háztartási cikkekben is.

A nemzetközi fémpiac eseményei közé tartozik, hogy

egy hónap alatt 28 százalékkal esett vissza a réz ára.

Tudvalevő ugyanis, hogy február és március hónapokban egy nagy rézhossz vonult végig az európai piacokon, melynek kiindulási pontja az amerikai

piac volt. Már annakidején az volt az általános vélemény, hogy a rézárak és az ezzel párhuzamosan emelkedő egyéb fémárak emelkedése tulzott és inkább az amerikai rézkartell manővrozásának tulajdonítható, semmint a tényleges helyzetnek. A rézkartell ugyanis

csak egész minimális mennyiségű rezes szállított Európának, amivel mesterséges árugrást idézett elő.

Az okát a rézkartell taktikázásának részint abban keresték, hogy Amerika rá akarja szorítani Európát az alumínium fokozottabb használatára, részben pedig annak, hogy Amerika mesterségesen fel akarja hajtani a rézárakat.

Ennek a rézhossznak azonban amilyen gyorsan jött, ép olyan gyorsan vége is szakadt. Már április második hetétől kezdve fokozatosan lefelé tendálnak a fémárak, míg az utóbbi napok folyamán olyan bessz tört ki, mely tönkretette a mesterségesen felhajtott árfolyamokat és az összes réz- és fémárfolyamok

a hossz előtti nívóra süllyedtek vissza.

Általánosságban az áraknak ez a visszaesése 26%-ot tett ki, de az elektrolit réznél még nagyobb a visszahanyatlás százalékos aránya. Március 25-én Londonban érte el legmagasabb árfolyamát az elektrolit réz 112 ötnyolcad fontsterlinges árfolyamon. Ez az ár április 8-áig 104 fontsterlingre esett vissza, az utóbbi napokban pedig 83 fontsterlingig zuhant vissza az árfolyam, tehát március 25-ike óta több mint 28 százalékkal esett vissza.

A belföldi fémpiac

a külföldi árhullámozást nem erkömpáltta teljesen, sem lefelé, sem lefelé, mert a rézszükséglet a belföldön meglehetősen csekély részben a feldolgozó ipar dekonjunkturája, részben pedig az építkezések stagnálása miatt. *Irányárak a belföldi fémpiacon: ólomcső, engros, nyomó 40, lágyólom 28, angolón 230, Bankaón 240, ócskaréz 48—50, sárgaréz 38—40, ócskabronz 47—48 lej.*

Továbbra is az aradi igazgatóság irányítja a Lomási Erdőipar vállalatát

Lapunk április 21-iki számában „A Lomási Erdőipar fuziónáltaja a Zsilvölgyi Fatermelő részvénytársaságot” című és „Két direktió fogja irányítani a jövőben a Lomási erdélyi bánsági vállalatát” alcímű cikkünkre vonatkozólag illetékes helyen arról értesítene bennünket, hogy a Lomási Erdőipar Rt. és a Zsilvölgyi Fatermelő Rt. között a fuzió nem jött létre, és hogy a Lomási egész vállalatnak igazgatósága továbbra is változatlanul az Aradon lévő direktió hatáskörébe tartozik. Amikor a rektifikációnak kézséggel helyet adunk, megjegyezzük, hogy mi csupán a fuzióra vonatkozó tárgyalásokról számoltunk be és a fuziót mint kefejezett tény nem említettük.

Okl. mérnök

sok évi üzemi és kereskedelmi praxissal

vállalja jobb cégek képviseletét

Erdély és Bánát, vagy a Regát részére. — Rentábilis üzembe személyes közreműködés mellett

betársulna.

Szives megkeresést „Lelkiismeretes mérnök jelígre a kiadóba kér.

Doleanțele morarilor și cerealiștilor din Banat

Ce cere industria și comerțul din Banat dela CFR?

Cerealiștii din Banat, la inițiativa reprezentanților *Morții Sistematice din Timișoara*, au redactat un memoriu, pe care organizația industriei morăritului din Banat caută să-l prezinte zilele aceste dlu *Vidrighin*, directorul general al CFR.

Memoriul se ocupă cu

doleanțele, pe cari cerealiștii și industria morăritului le semnaleză cu ocazia transporturilor pe CFR.,

cari nu garantează greutatea primită.

In astfel de situație transportul se face pe rizicul destinatarului, deși

in întreaga Europa, căile ferate garantează greutatea transporturilor primite

numai în România s'a neglija această garanție.

In actuala situație se întâmplă foarte des, că

se dijmuesc transporturile,

nefiind garantate și astfel se cauzează enorme daune destinatarilor.

In memoriu se cere, ca să se restabilească

garanția, care era în

vigoare înainte de războiu

socofindu-se unele taxe minime în acest scop.

In memoriu se mai protestează și

contrasistemului de cântărire, care se exercită in gări

in cele mai multe cazuri de către oameni necompetenți, cari nu se pricep. In această

A bănsăigi malomipar és gabonaérdekeltiségek több sérelem megszüntetését kéri a CFR-től

A temesvári gabonaérdekeltiségek a *Múmalom* kezdeményezésére az elmúlt napokban egy memorandumot szerkesztettek, amelyet a malomipar vezető emberei rövid időn belül személyesen fognak Bukarestben átnyújtani Vidrighin Stannak, a CFR vezérigazgatójának.

A memorandum elsősorban az ömlesztett szállítások ügyével foglalkozik. Tudvalevő ugyanis, hogy Romániában a vasút nem szavatol az ömlesztett áru súlyáért. Ezt az álláspontját a CFR azzal okolja, hogy nálunk a feladó adja az

privința cer, ca să fie responsabil personal șefii de gări pentru cântărirea cari nu se admite să fie exercitate de către acari.

In fine memoriu arată inconveniențele, cari se ivesc în detrimentul comerțului din cauza, că

C.F.R. nu acceptă cântărirea, ce se fac pe lini industriale

deși acum doi ani se acceptau făcându-se în fața unui organ al C.F.R.

Memoriul, de sigur va avea rezultatul dorit, pentru a se curma anomaliile atât de dăunătoare comerțului și în genere vieții noastre economice.

tek tehát kéri, hogy a CFR állítsa vissza a háborúelőtti rendszert, azaz kölcsönös felszámítása ellenében bocsássa a felek rendelkezésére az ajtózározó deszkákat s ugyanakkor szavatoljon az ömlesztett áru szállítási súlyáért.

A memorandum továbbá panaszkodik a vidéki állomásokon uralkodó mázsálási rendszerellenesség ellen, hangsúlyozva, hogy

a mázsálást a legtöbb esetben nem szakavatott emberek hajtják végre.

Az érdekeltek követelik, hogy a súlymérést ne váltóörök eszközöljék és e munkáért az állomásfőnökök személyesen is feleljenek.

Végül hangsúlyozza a memorandum, hogy kereskedelmi szempontból milyen hátrányokat jelent az, hogy

az iparvágányokon történő mérlegeléseket a CFR nem fogadja el hivatalból.

Két esztendővel ezelőtt ugyanis az volt a helyzet még, hogy a CFR-nek egy raktárnoka bejelentett kérésre kiszállt a vállalat telepére s annak iparvágányán megejtette a súlyvizsgálatot s amennyiben hiány mutatkozott, a raktárnok hivatalos becslése alapján a vállalat reklamálhatott. Most azonban az a helyzet, hogy hiány mutatkozik az iparvágányokon történt súlyvizsgálat nem mérvadó s a vagonokat újra ki kell küldeni az állomásra mérlegelés céljából.

ajtókat elzáró deszkákat s így magától értetődik, hogy hiány esetén csakis a feladót illetheti a mulasztás vádja. Meg kell jegeznünk, hogy egész Európában a vasúttársaság gondoskodik ezekről az ajtórekeszelő deszkákról és

minden esetben felelősséget vállal az ömlesztett áru súlyáért.

Az említett körülmények között az itteni vasúti közegek egy része nem ritkán él az adott helyzettel s megkárosítja a feladókönöségét. Az érdekel-

VICTORIA NAȚIONALĂ SOCIETATE ANONIMĂ DE ASIGURARE GENERALĂ, CLUJ

Raportul Direcțiunii

Onorata Adunare generală!

Anul de gestiune 1928. n-a produs rezultatul așteptat relativ la situația economiei publice generale, ba chiar în continuu am avut greutate și pe mai departe și cu toate aceste în anul trecut am încercat a dezvolta afacerile noastre în cadre mai modeste.

Suma încasată din premii s'a urcat în anul 1928. la suma
Lei 9,637.590.95

Contingentul de viață la 31. Dec. 1928.
în 1130 buc. de polițe 76,891.253.—

Iar în asigurare de copii și populară precum și asigurarea pe sorți care ramură în anul 1927. adecă 1928. am organizat-o din nou am putut ajunge la un contingent de 1571 buc. de polițe în valoare
Lei 24,733.020.—

Fiindcă ramura de incendiu pe lângă relațiile nefavorabile de

azi nu corespunde cerințelor, ne am reținut și în anul curent și ca urmare și rezultatul acestei ramura n-a fost corespunzător.

Arătându-se tendință de îmbunătățire relativ la relațiile economice publice sperăm că vom putea cultiva și ramura aceasta cu un rezultat mai favorabil.

Ramura de accident și de garanție în legătura cu alte ramure mai mici am cultivat-o ca și până acum cu precauție și asperăm că stăruința noastră va avea succes și ramura aceasta vom putea dezvolta și mai bine.

Capacitatea de garanție a societății noastre la 31. Dec. 1928 e următoarea:

Capital social: Lei 5,000.000.—
Rezerve tehnice: „ 2,320.018.—

In urma celor explicate propunem să binevoiti a aproba contul de perdere și profit precum și bilanțul anului 1928 și a da descărcarea atât direcțiunii precum și comitetului de censori.

Cluj, la 27 Aprilie 1929.

Direcțiunea.

Active

CONTUL BILANȚ, la Decembrie 1928.

Pasive

1. Numerar în casă		297.897	86	1. Capital social		5,000.000	
2. Imobile	6,519.600			2. Rezerve de prime și prime reportate:			
3. 5% amortizare	175.980	6,343.620		Viață	2,473.759	12	
4. Creanțe		5,562.623	46	Elementar	732.673	50	
5. Imprumuturi în secția viață		330.138	94	Accidente	59.351		3,265.783
6. Reserva de prime		931.723	74	3. Rezerve de daune:			
7. Prime reportate		368.358	79	Viață	155.000		
8. Mobiliar și inventar	1,008.992		05	Elementar	411.744		
9. 10% amortizare	100.899	908.092	85	Accidente	121.998		688.742
10. Debitori diverse		4,104.439	30	4. Societăți de reasigurare debitoare și băncii debitoare			3,823.769
Pierdere în anul 1928		60.278	75	5. Reserve străine în administrație noastră			5,128.878
				6. Creditori diversi			1,000.000
		18,907.173	69				18,907.173

Cluj, la 31. Decembrie 1928.

CONSILIU DE ADMINISTRAȚIE:

Francisc Pásztor

W. Frizlen

Dr. Oliviu Csatt
president.

H. Hornig

Crenian Aurél

Verificat și găsit întocmai cu registrele:

Carol Novotny
expert contabil

Dr. Váry Ákos

A legjobb cipőkrém

a

GLADYS

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNAC

Fabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

„CARMEN“

FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMĂ
ORADEA

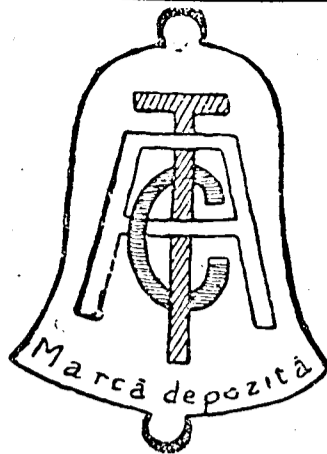
Ajânlja nõi luxus, trotteur és gyermekecipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE“

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.
Első Romániai Elektromosgyár Rt.
Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és
magasfeszültségű anyagok. Mű-
szerek: Hartmann & Braun.
Szénkefék: Sächsische Dina-
mobürstenfabrik. Motorok!
Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Cuaceastă marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrica

„TACĂMUL“ din CLUJ.

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de
bijuterii mai bune. Numai pentru revanzători.
„Tacămul“ fabrică de argintării, Cluj,
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82.
Adresa telegrafică: „Tacămul“.

Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság

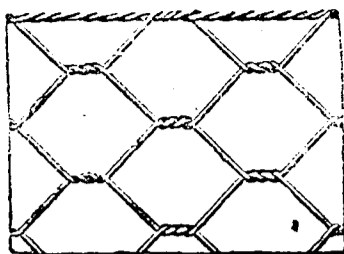
hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20-—

Szöveg között cm²-
ként — — Lei 15-—

Többi hirdetési ol-
dalon — — Lei 10-—

Egy garmond sor Lei 80-—

Többszöröcsavart (hatsarkos)
horganyozott sodronykerítés-
fonatok, mindenféle sodrony-
szövetek, horganyozott tús-
készhuzal, vas- és rézbutorok,
sodronyágybetétek a legelő-
nyösebb árakban beszerez-
hetők:

Pásztori & Heftmann

Braşov,
sedronyáru, vas- és rézbutor-
gyárában.

Gyár: Hátulsó-ucca 66. Tele-
fon: 481. Mintaraktár: Kórház-
ucca 32. Telefon: 428.

Citiți

„Lemnul“

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. —

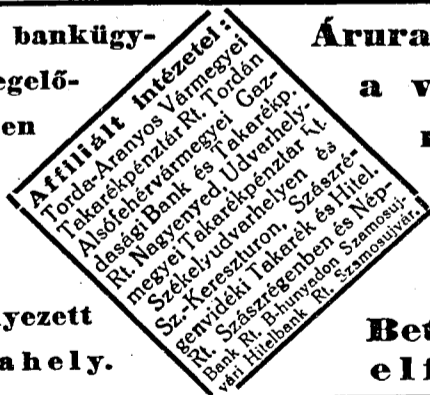
Saját tőkéi 85 millió lej

Minden bankügy-
letet legelő-
nyösebben
végez.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Engedélyezett
devizahely.

Betéteket
elfogad

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szaklapja

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :- Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk. }

Abonamente — Előfizetési árak:

Iară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1200 lei
Pentru bănci și instituții financiare 2000 lei
Bellöldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1200 lei
Bankoknak és pénzügyintézeteknek 2000 lei
Pentru străinătate } 1500 lei.
Külföldre

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:
Pagina I. a. cm². } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként }
In text. } 15 lei
Szövegoldalon }
Un sir garmond } 80 lei
Egy garmond sor }

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA,
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Nem trükk! Valóság!

Meleg, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, izletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője.

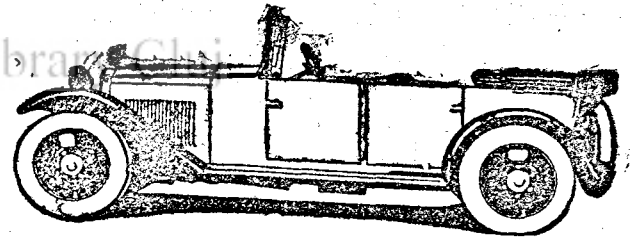
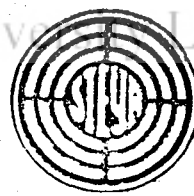
Budapesten a

PARK-Nagyszállodában

VIII, Baross-tér 10. szám.

Minden versenyen vezet, tartósságban utolérhetetlen a

XII. típusu

STEYR-autó!

Tekintse meg és kérjen árajánlatot
a vezéreképviselőtől!

Igen előnyös fizetési feltételek!

INDUSTRIA

KERESKEDELMI ÉS IPARI R. T.

TIMIȘOARA, Str. I. C. Brătianu 3. Telefon 9-14.

MÁRCIUSI

B

A

K

DREHER
HAGGENMACHER
SÖRÖK

SZENT GYÖRGY

D
A
C
I
A

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fióktintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **36** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.